

Лук'янчиков М. Ю.

ПРОБЛЕМИ ОБСЛУГОВУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ

В умовах функціонування ринкової економіки важливою складовою державних фінансів є державний борг. Дефіцит державного бюджету, залучення та використання позик для його покриття призводять до формування і значного зростання державного боргу в Україні. Великі розміри внутрішнього і зовнішнього боргу, а також відповідно зростання витрат на його обслуговування обумовлюють необхідність вирішення проблеми державного боргу. Державний борг - сума заборгованості держави зовнішнім і внутрішнім кредиторам, що складається із заборгованості центрального уряду, регіональних і місцевих органів влади, державних організацій, підприємств. Однією з основних складових фінансової безпеки є боргова безпека держави. Розрізняють зовнішній державний борг і внутрішній державний борг. Зовнішній державний борг - це боргові зобов'язання держави перед нерезидентами з приводу повернення позичених коштів. Внутрішній державний борг - заборгованість держави власникам державних цінних паперів та іншим кредиторам, виражена в національній валюті. Він гарантується всім майном, яке перебуває у загальнодержавній власності; складається з заборгованості минулих років і заборгованості, що виникає за поточними борговими зобов'язаннями Уряду України. До основних причин швидкого зростання державного боргу України можна віднести: необхідність збільшення валютних резервів для забезпечення стабільності національної грошової одиниці; значні обсяги бюджетного дефіциту; залежність від імпорту енергоносіїв; потреби технічного переоснащення більшості галузей національної економіки. Борги держави економічно виправдані лише в тому разі, якщо здійснювані за їх рахунок видатки сприяють збільшенню майбутніх доходів або приводять до скорочення майбутніх бюджетних видатків, тобто мають позитивний рівень прибутковості, що дає змогу державі надалі погасити основну суму боргу й сплатити відсотки за ним. Напрями забезпечення належного стану та підвищення рівня боргової безпеки держави: 1) вдосконалення законодавчого забезпечення формування внутрішньої та зовнішньої заборгованості; 2) зростання ступеня боргової безпеки відбуватиметься завдяки опрацюванню та реалізації обґрунтованої стратегії залучення позик в економіку України; 3) боргова безпека зростатиме внаслідок спрямування запозичених коштів переважно для фінансування інституціональних змін, розвитку базових галузей економіки та інфраструктури, запровадження новітніх технологій з метою забезпечення майбутнього зростання доходів; 4) для підвищення боргової безпеки держави необхідне якісне поліпшення системи судочинства; 5) враховуючи значущість ефективного контролю за формуванням зовнішнього боргу України для забезпечення боргової безпеки держави, необхідно вдосконалювати цю діяльність. На сьогодні в державі у цій сфері відсутній єдиний контролюючий орган. За відсутності такої стратегії державний борг буде зростати.

